

Perusteita lähiruoan kestävyysvaikutuksista viestimiseen

Argumenttipankki

Tämän argumenttipankin tarkoituksena on helpottaa lähiruokaketjuun kuuluvia yrityksiä tunnistamaan, kehittämään ja parantamaan ekologisia kestävyystekijöitä omassa toiminnassaan. Argumenttipankki on tuotettu Lähiruoan ekologisten vaikutusten selvityshankkeessa, ja se sisältää nykytiedon mukaan tärkeimmät ekologisen kestävyuden mittarit. Lisäksi esitteessä on tuotu esiin kestävyuden sosioekonomisia osa-alueita. Argumenttipankki tarjoaa myös perusteet lähiruokayritysten lähiruokaa koskevan viestinnän ja markkinoinnin tarpeisiin. Argumentit on tuotettu sekä yrittäjiä että kuluttajia palvelevaksi. Selvityksen yksityiskohtaisempi kuvaus julkaistaan verkossa MTT:n tutkimusraporttina kesällä 2014.

Argumenttipankin laadinnan yhteydessä tietoja kerättiin 14 eri lähiruokaketjusta neljällä eri alueelta Suomessa. Lähiruokaketjuista edustettuina olivat kasvituotteista ruisleipä-, hernerouhe-, härkäpapuruouhe-, peruna-, porkkana-, salaatti-, mustaherukkamehu- ja hunajatuoteketjut sekä eläintuotteista hirvenlihasäilyke-, naudanliha- ja tuorejuustotuoteketjut. Tuoteketjuihin kuuluivat alkutuotanto-, jalostus-, pakkaus- ja kuljetusyritykset sekä kauppa, ammattikeittiö tai lähiruokapiiri. Argumenttipankki muodostettiin tuoteketjujen arvioinnista saatujen käytännön kokemusten ja tulosten sekä asiantuntijatiedon perusteella.

Lähiruoan ekologisten vaikutusten selvityshankkeen toteuttivat yhteistyössä Turun yliopiston Brahea-keskus (hankkeen hallinnointi), Maa- ja elintarviketalouden tutkimuskeskus MTT, Jyväskylän sekä Hämeen ammattikorkeakoulut (AMK). MTT toimi hankkeessa asiantuntijatahona ja vastaa argumenttipankin sisällöstä. Jyväskylän AMK vastasi hankkeen käytännön toteutuksesta ja tiedonkeruusta Keski-Suomessa, Hämeen AMK Päijät- ja Kanta-Hämeessä sekä Turun yliopisto Varsinais-Suomessa. Hanketta rahoitti maa- ja metsätalousministeriön Lähiruokaohjelma ajalla 1.1.2013-30.6.2014.

Lähiruoan ekologisen kestävyysosa-alueet

Lähtökohtaisesti ekologisesti kestävä ruoka on terveellistä ruokaa, joka täyttää kuluttajan **ravinnontarpeen** ja on **nautinnollista syödä**. Lähiruoka tukee kansallisia **ravitsemussuosituksia*** ja kiinnittää erityistä huomiota ravitsemussuositusten merkitykseen yhtäältä terveyden ja toisaalta ympäristön kannalta. Argumenttipankki 'rakentaa sillan' ravitsemussuositusten ympäristövaikutuksiin liittyviin suosituksiin.

Lähiruoan ekologisten kestävyysargumenttien laadinnassa on käytetty apuna valtioneuvoston 24.4.2014 hyväksymää esitystä Manner-Suomen maaseudun kehittämissuunnitelma 2014-2020** hakien argumentteille näin sidoksia laajempaan ohjelmalliseen toimintaympäristöön.

Lähiruoka on ekologisesti kestävä, mikäli

- sen tuotanto perustuu **paikallisten luonnonvarojen** kestäväan käyttöön
- sen tuotannon **rehevöittävä vaikutus** paikalliseen vesistöympäristöön on vähäinen
- sen tuotannon **kemikaalien käytön vaikutukset** paikalliseen ympäristöön ovat vähäiset
- sen tuotanto tukee **paikallista luonnon monimuotoisuutta**
- sen tuotanto hyödyntää ja tukee **paikallisia ekosysteemipalveluja**
- sen tuotannon **ilmasto-vaikutukset** ovat mahdollisimmat pienet

Argumenttipankki on suunniteltu käytettäväksi siten, että lähiruokaketjuvrittäjät voivat valita haluamansa määrän argumentteja liitettäväksi kuluttajalle suunnattuun tuotekuvaukseensa joko laadullisena (tarinana) tai määrällisenä (elinkaarianalyysiin perustuvana mittausarvona, LCA) kuvauksena.

*Suomalaiset ravitsemussuositukset

<http://www.ravitsemusneuvottelukunta.fi/portal/fi/ravitsemussuositukset/suomalaiset+ravitsemussuositukset/>

**Manner-Suomen maaseudun kehittämissuunnitelmaa

http://www.mmm.fi/attachments/maaseutu/mZu0GyoRB/Luonnos4_Manner-Suomen_maaseudun_kehittämissuunnitelma_2014-2020_15.4.2014.pdf

Lähirooka tukee kansallisia ravitsemussuosituksia sekä

Osa-alue	Argumentti tarjontaketjulle - tuottajalle
Ravitsemukselliset perusteet	<p>Ravitsemussuosituksien mukainen punaisen lihan kohtuullinen tarjonta luo mahdollisuuden luonnon kannalta edullisten paikallisten tuotantojärjestelmien toteuttamiseen (laidunnus ja nurmeen liittyvä oheistuotanto) ja tuoreen paikallisen lihan tarjontaan lihajalosteiden rinnalle.</p>
	<p>Ravitsemussuosituksien korostama vähärasvaisten maitovalmisteiden tarjonta luo mahdollisuuden luonnon kannalta edullisten tuotantojärjestelmien toteuttamiseen (laidunnus ja nurmeen liittyvän monimuotoisuuden oheistuotanto). Maidon rasvan innovatiivinen hyödyntäminen luo mahdollisuuksia paikallisille tuottajille harvemmin tarjottavien herkkutuotteiden tuotantoon.</p>
	<p>Ravitsemussuosituksia korostavat alihyödynnetyn luonnonkalan hyödyntämistä ja tarjontaa, mikä avaa mahdollisuuden näiden kehittämiseen ravitsemuksellisesti arvokkaiksi lähituotteiksi.</p>
	<p>Ravitsemussuosituksia korostavat kasvisten tarjontaa. Lähirookana kasviksia on mahdollista tarjota mahdollisimman tuoreina, prosessoimattomina tai kevyesti jalostettuina ja paikallisesti varastoituina.</p>
	<p>Ravitsemussuosituksia korostavat paikallisesti hyvin sopeutuvien palkokasvilajien ja lajikkeiden hyödyntämistä ja näihin perustuvien tuotteiden tarjontaa.</p>
	<p>Ravitsemussuosituksia korostavat täysjyvävilja-valmisteiden ja erityisesti paikallisesti hyvin sopeutuneiden lajikkeiden sekä paikallisten kevyiden jalostusprosessien hyödyntämistä.</p>
	<p>Ravitsemussuosituksia korostavat kasviöljyjä tuottavien paikallisten tai paikallisesti sopeutuneiden kasvien hyödyntämistä ja paikallista kevyttä kasviöljyn jalostusta.</p>

terveyden että ympäristön kannalta

Argumentti kysyntäketjulle - kuluttajalle	Osa-alue
<p>Paikallisen punaisen lihan tuotannon ympäristövaikutukset jäävät lähialueelle ja ovat kuluttajille mahdollisimman läpinäkyviä. Lisäksi lihantuotantojärjestelmä tuottaa julkishyödykkeenä maisemaa ja monimuotoisuutta. Paikallisen tuoreen lihan tarjonta-kysyntä -ketjussa saadaan läheisyyden ja kumppanuuden sekä yhteiskehittämisen periaatteet paremmin käyttöön.</p>	Ravitsemukselliset perusteet
<p>Paikallisen maidontuotannon ympäristövaikutukset jäävät lähialueelle ja ovat kuluttajille mahdollisimman läpinäkyviä sekä tuottavat julkishyödykkeenä maisemaa ja monimuotoisuutta. Paikallisten maitotuotteiden tarjonta-kysyntä -ketjussa saadaan läheisyyden ja kumppanuuden sekä yhteiskehittämisen periaatteet paremmin käyttöön. Paikallinen rasvainen maitotuote voidaan kuluttaa paikallisina erikoistuotteina, kuten juhlaruokana.</p>	
<p>Lähiruoka mahdollistaa paikallisen luonnonkalan käyttöä ravitsemussuosituksen mukaisesti; erityisesti alihyödynnetyn kalan käyttö lähiruokana on ekologisen kestävyuden kannalta suositeltavaa.</p>	
<p>Kulutetun ruoan hiilijalanjälki pienenee varsinkin tuoreita sesonkikasviksia ja luonnontuotteita käytettäessä. Paikallista tuotantoa suosimalla mahdollistetaan viljelyn, tuotevalikoiman ja alueen elinkeinojen monipuolistamista.</p>	
<p>Paikallisen tuotannon hyödyntämien palkokasveihin perustuvien tuotteiden kuluttaminen pienentää ruoan ilmastovaikutusta, alentaa proteiinin tuontiriippuvuutta ja mahdollistaa paikallista elinkeinotoimintaa edullisten terveysvaikutusten ohella.</p>	
<p>Paikallisten viljatuotteiden käyttö edistää paikallisesti sopeutuneiden viljalajien ja lajikkeiden ja niiden geeniperimän säilyttämistä. Lisäksi niiden jalostus monipuolistaa paikallista elinkeinotoimintaa edullisten terveysvaikutusten ohella.</p>	
<p>Paikallisten kasviöljyvalmisteiden käyttö edistää paikallisen viljelyn monimuotoisuutta ja jalostus monipuolistaa paikallista elinkeinotoimintaa edullisten terveysvaikutusten ohella.</p>	

Lähirooka on ekologisesti kestävä, mikäli sen tuotanto

Osa-alue

Argumentti tarjontaketjulle - tuottajalle

Vaikutukset luonnonvarojen kestävään käyttöön

Viljelykierto edistää kasvintuotannon ja kotieläin-tuotannon **välisiä hyödyllisiä yhteyksiä, ylläpitää viljelymaan kuntoa** sekä edistää **paikallista huoltovarmuutta ja omavaraisuutta**. Todennetaan **tuotekuvauksessa**.

Paikalliset kierrätysravinteet voidaan hyödyntää käytössä tarkasti. Tähän **ravinnejalanjälkeä** hyödynnetään myöhemmin indikaattorina.

Sivuvirrat voidaan hyödyntää paikallisesti. Tehokkuus voidaan myöhemmin ilmaista **ravinnejalanjälki-mittarissa (kierrätettyjen ravinteiden hyödyntämisosuutena)**.

Biojätteet voidaan hyödyntää **paikallisen energia- ja ravinneomavaraisuuden eduksi**. Menettely voidaan todentaa tuotteiden **hiili- ja ravinnejalanjäljellä**.

Energiajäte voidaan hyödyntää **paikallisen energiaomavaraisuuden eduksi**. Menettely voidaan todentaa **tuotteiden hiilijalanjäljessä**.

Sesonkisuus voidaan hyödyntää paikallisessa **monipuoliseksi suunnitellussa tarjontaketjussa**. Sesonkisuus voidaan mitata tarjottujen **tuotteiden ajallisena monipuolisuutena**.

perustuu paikallisten luonnonvarojen kestävään käyttöön

Argumentti kysyntäketjulle - kuluttajalle

Osa-alue

Lähituotteen monipuolinen suosiminen edistää eri tuoteryhmien osalta luonnonvarojen käytön monimuotoisuutta sekä pitkällä tähtäimellä huoltovarmuutta ja omavaraisuutta. Todennetaan tuotekuvauksessa.

Lähituotteen ostaminen edistää tärkeiden ravinteiden kierrätystä paikallisesti, niitä tuhlaamatta tai hukkaamatta. Valmistuttuaan ravinnejalanjälki kertoo ravinteiden hyödyntämisen tarkasti.

Lähituotteen hankkiminen parantaa paikallisen ruokajärjestelmän resurssitehokkuutta. Tehokkuus voidaan myöhemmin ilmaista ravinnejalanjälki-mittarissa (kierrätettyjen ravinteiden osuutena).

Lähituotteen hankinta edistää paikallista kierrätystaloutta. Kierrätystalousimago voidaan todentaa tuotteiden hiili- ja ravinnejalanjäljessä.

Lähituotteen hankinta edistää uusiutuvan energian käyttöä ja paikallista energiaomavaraisuutta. Menettely voidaan todentaa tuotteiden hiilijalanjäljessä.

Lähituotteen sesonkisuus on osa aidointa luonnonvaraläheisyyttä. Sillä varmistetaan ekotehokkaat, järkevät tuotantoketjut ja tuotteiden tuoreus. Toimenpide todennetaan yrityksen tuotteiden monimuotoisuuskuvauksena.

Vaikutukset luonnonvarojen kestävään käyttöön

Lähirooka on ekologisesti kestävä, mikäli sen tuotannon vähäinen

Osa-alue

Argumentti tarjontaketjulle - tuottajalle

Rehevöittävät vaikutukset

Ympäristönhoitonurmet, peltojen talviaikainen kasvipeitteisyys, ja/tai orgaanisen katteen käyttö voidaan hyödyntää paikallisesti vesiensuojelun kannalta tärkeillä alueilla. Toimenpiteet todennetaan **tuotekuvauksessa (tarina)**.

Paikallisia hoidettavia kosteikkoja, pienten kosteikkojen ketjuja, kosteikkomaisia tulva-alueita ja -tasanteita voidaan perustaa niiden luontaisille paikoille, kuten herkästi tulviville pelloille ja pengerrytyille kuivatusalueille. Tämän lisäksi voidaan **kunnostaa uomia luonnonmukaisen vesirakentamisen periaatteiden mukaisesti**. Todennetaan **tuotekuvauksessa (tarina)**.

Tuotteiden vertailukelpoinen **tuotekohtainen rehevöittävä vaikutus (elinkaarianalyysi, LCA)** voidaan määrittää ja suhteuttaa tuotantoympäristön kuormitustasoon sekä suunnitella ja käyttöönottaa tarvittavat **parantamistoimenpiteet**.

rehevoittävä vaikutus paikalliseen vesiympäristöön on

Argumentti kysyntäkettjulle - kuluttajalle	Osa-alue
<p>Ympäristönhoitonurmia ja peltojen talviaikaista kasvipeitteisyyttä sekä katteiden käyttöä hyödyntävien tuottajien tarjoamien lähituotteiden kulutus edistää paikallisen elinympäristön näkyvää vesiensuojeluyötäisyyttä ja monimuotoisuutta. Todennetaan tuotekuvauksessa (tarina).</p>	Rehevoittävät vaikutukset
<p>Paikallisia vesiensuojelullisia toimenpiteitä toteuttavien lähiruokatuottajien tuotteiden suosiminen edistää sitä, että elintarvikkeiden tuotannon ohella saadaan parannettua myös paikallista vesistöympäristön laatua ja ylläpidettyä viihtyisiä ja vesiensuojelulle tärkeitä kosteikkomaisemia. Todennetaan tuotekuvauksessa (tarina).</p>	
<p>Lähituotteen rehevoittavuus (elinkaarianalyysi, LCA) ja siihen liittyvät toimenpiteet ovat tiedossa ja paikallisesti hyväksyttävällä tasolla myös verrattuna vaihtoehtoisten alueen ulkopuolelta tulevien tuotteiden rehevoittavuuteen.</p>	

Lähirooka on ekologisesti kestävä, mikäli sen tuotannon ovat vähäiset

Osa-alue

Argumentti tarjontaketjulle - tuottajalle

Kemikaalien käytön vaikutukset

Kasvinsuojelussa toimitaan IPM:n (Integroitu kasvinsuojelu) periaatteiden mukaan*, jolloin torjunta-aineiden käytön aiheuttamat riskit ihmiselle ja ympäristölle ovat mahdollisimman pienet. Riskinhallintatoimet paikallisesti sopeutettuna ovat tiedossa ja tehtävissä. Tilalla käytettävien torjunta-aineiden pitoisuudet eivät ylitä raja-arvoja tuotteissa tai ympäristössä. Todennetaan tuotekuvauksessa.

Luonnonmukaisessa tuotannossa torjunta-aineiden käyttö on erittäin rajoitettua. Luomutuotanto on rekisteröityä.

Lähirookatuotannon asiantuntemukseen ja viljelysuunnitteluun kuuluvat tuotannossa käytettävien kemikaalien käytön ja niiden aiheuttamien haittojen minimointi. Lähirookatuotannossa niiden käyttö on dokumentoitu ja viestintä on läpinäkyvää. Lähirooan tuotekohtaiset ekotoksiset ja toksiset vaikutukset voidaan määrittää, verrata vaihtoehtotuotteisiin ja mahdolliset vaikutusten vähentämistoimet todentaa.

*MMM 7/2012: http://www.mmm.fi/attachments/elo/newfolder/newfolder/67EhWquho/MMMa_7_2012.pdf

kemikaalien käyttövaikutukset paikalliseen ympäristöön

Argumentti kysyntäketjulle - kuluttajalle

Osa-alue

Lähi tuotteen hankinta varmistaa, että kasvinsuojelun torjunta-aineiden käyttö on tehty IPM -periaatteiden mukaan*. Lähi tuotteen alkutuotannossa käytettyjen torjunta-aineiden raja-arvot tuotteissa ja ympäristössä on hyväksyttävällä tasolla. Todennetaan tuotekuvauksessa.

Kemikaalien käytön vaikutukset

Luomutuotannossa käytettävien torjunta-aineiden haitat ovat hyvin alhaiset. Todennetaan luomutuotannon säännöksistä.

Tutkitun lähiruokatuotteen mahdolliset ekotoksiset ja toksiset vaikutukset ovat dokumentoidusti pienemmät kuin vaihtoehtoisten alueen ulkopuolelta tulevien vertailutuotteiden.

Lähirooka on ekologisesti kestävä, mikäli sen tuotanto

Osa-alue

Argumentti tarjontaketjulle - tuottajalle

Monimuotoisuusvaikutukset

Ympäristönhoitonurmet, luonnonhoitopeltonurmet, monimuotoisuuspellot, viherlannoitusnurmet, saneerauskasvien viljely ja/tai puutarhakasvien vaihtoehtoinen kasvinsuojelu voidaan ottaa käyttöön paikallisen monimuotoisuuden lisäämistarkoituksessa. Todennetaan **tuotekuvauksessa** (tarina).

Erillisiin sopimuksiin paikallisen maatalousluonnon monimuotoisuuden ja maiseman hoidosta, kurki-, hanhi- ja joutsenpeltojen perustamisesta tai alkuperäisrotujen kasvatuksesta voidaan sitoutua. Sitoutuminen todennetaan **tuotekuvauksessa** (tarina).

Lähiutuotannossa voidaan ottaa käyttöön ei-tuotannollisia investointitoimenpiteitä. Niillä kunnostetaan **paikallisia perinnebiotooppeja ja luonnonlaitumia**, joilla on paikallista monipuolisen kasvillisuuden ja eläimistön elinympäristöjä, pitkäaikaiseen maan käyttöön liittyvää **maaseudun kulttuuriperintöä tai maisemallisia arvoja**. Todennetaan **tuotekuvauksessa** (tarina).

Investointitoimenpiteitä, joissa perustetaan **hoidettavia kosteikkoja, pienten kosteikkojen ketjuja, kosteikkomaisia tulva-alueita ja -tasanteita** niiden luontaisille paikoille (herkästi tulviville pelloille ja pengerrytyille kuivatusalueille), voidaan toteuttaa ja lisäksi **kunnostaa uomia luonnonmukaisen vesirakentamisen periaatteiden mukaisesti**. Todennetaan **tuotekuvauksessa** (tarina).

Geenipankkisäilytykseen kuuluvissa toimenpiteissä: paikallisten alkuperäiskasvien viljelyssä, ja/tai paikallisten alkuperäiskasvien varmuuskokoelmien ylläpidossa voidaan avustaa. Todennetaan **tuotekuvauksessa** (tarina).

tukee paikallista luonnon monimuotoisuutta

Argumentti kysyntäketjulle - kuluttajalle

Osa-alue

Ympäristön suojelutoimenpiteitä (ympäristönhoitonurmet, luonnonhoitopeltonurmet, monimuotoisuuspellot, viherlannoitusnurmet, saneerauskasvien viljely ja/tai puutarhakasvien vaihtoehtoinen kasvinsuojelu) toteuttavien tuottajien tarjoaman lähiruoan suosimisella on välitön yhteys **elinympäristön monimuotoistumiseen**. Näiden toimenpiteiden tuottaminen linkittyy lähituotteen **tuotantokokonaisuuden hoitoon**, mikä on todennettavissa (tarina).

Monimuotoisuuden ylläpitoa (kurki-, hanhi- ja joutsenpellot), **maiseman hoitoa ja alkuperäkasvien ja -rotujen säilytystä** toteuttavien tuottajien tarjoaman lähiruoan suosimisella on välitön yhteys **paikallismaisemien hoitoon sekä paikallisten alkuperäiskasvien ylläpitoon**. Nämä voidaan myös tuotekohtaisesti todentaa (tarina).

Ei-tuotannollisia investointitoimia toteuttavien tuottajien tarjoaman lähiruoan suosimisella on välitön yhteys **paikallisten perinnebiotooppien ylläpitoon, paikallisten elinympäristöjen monimuotoisuuden ylläpitoon sekä paikallisten kulttuuriperinteiden ja maisema-arvojen suojeluun**. Nämä voidaan todentaa myös tuotekohtaisesti (tarina).

Vesiensuojelullisia investointitoimenpiteitä toteuttavien tuottajien tarjoaman lähiruoan suosimisella on välitön yhteys **kosteikkojen monimuotoisuuteen ja luonnonmukaisen vesirakentamisen toteutukseen**. Tämä voidaan myös tuotekohtaisesti todentaa (tarina).

Geenipankkisäilytyksestä huolehtiminen on lähiruoan yksi ympäristöllinen erikoisetu, joka on tuotekohtaisesti todennettavissa.

Monimuotoisuusvaikutukset

Lähirooka on ekologisesti kestävä, mikäli sen tuotanto

Osa-alue

Argumentti tarjontaketjulle - tuottajalle

Ekosysteemipalveluvaikutukset

Hunajantuotannolla tuetaan paikallisia pölytyspalveluita (liitettynä kerätyn hunajan erikoisominaisuuksiin). Todennetaan **tuotekuvauksessa** (yhteinen tarina).

Paikallistuotannolla suojellaan ja hyödynnetään paikallisia **maisema- ja muita esteettisiä ekosysteemipalveluja**. Todennetaan **tuotekuvauksessa** (kuvallinen tarina).

Paikallisten maaperä- ja vesivarojen erityisominaisuuksia mm. poikkeuksellisen puhtaita kasvualustoja, sijoittumista pohjaviesialueelle, poikkeuksellisten vesilähteiden merkitystä voidaan suojella ja hyödyntää. Todennetaan **tuotekuvauksessa** (tarina).

Paikallisten Natura-alueiden säilyttämien luontotyyppien (erityisesti maankohoamisrannikon luontotyytit, järvien, jokien ja purojen luontotyytit, luonnonmetsät, keidassuot ja aapasuot) tai lajien (erityisesti linnuston) elinympäristöjen arvoa voidaan hyödyntää. Todennetaan **tuotekuvauksessa** (tarina).

Paikallisten luonnontuotteiden käyttöä (marjat, sienet, luonnonrytit, villit vihannekset, riista ja kala) kannattaa tukea ja hyödyntää kestävästi. **Kestävyys todennetaan elinkaarianalyysituloksina, LCA.**

Paikallisten raaka-aineiden käytön ja varastoinnin kulttuurisia perinteitä esim. kalan ja leivän kuivaus liittyvät käyttöperinteet voidaan suojella ja hyödyntää. Todennetaan **tuotekuvauksessa**.

hyödyntää ja tukee paikallisia ekosysteemipalveluja

Argumentti kysyntäketjulle - kuluttajalle	Osa-alue
Lähihunajan suosimisella on välitön yhteys paikallisten pölytyspalvelujen tukemiseen ja hyödyntämiseen. Tämä voidaan tuotekohtaisesti todentaa.	Ekosysteemipalveluvaikutukset
Lähiruoan suosimisella on välitön yhteys paikallisten maisema- ja esteettisten ekosysteemipalveluiden ylläpitoon. Tämä voidaan tuotekohtaisesti todentaa (kuvallinen tarina).	
Lähiruoan suosimisella on välitön yhteys paikallisten maaperä- ja vesivarojen erityisominaisuuksiin , suojeluun ja hyödyntämiseen. Tämä voidaan tuotekohtaisesti todentaa (tarina).	
Natura-alueiden läheisyydessä toimivien ja niiden arvoa korostavien tuottajien tarjoaman lähiruoan suosimisella on välitön yhteys paikallisten Natura-alueiden ja erityisesti linnuston elinympäristöjen arvon ylläpitoon. Tämä voidaan tuotekohtaisesti todentaa (tarina).	
Lähiruoka on tyypillinen paikallisten luonnontuotteiden hyödyntäjä ja niiden ekologisen kestävyuden määrittäminen luonnontuotteiden osalta perustuu tuotekohtaiseen elinkaariarviointiin, LCA .	
Lähiruoan suosimisella on välitön yhteys paikallisten raaka-aineiden käytön perinteiden suojeluun ja hyödyntämiseen. Tämä voidaan myös tuotekohtaisesti todentaa.	

Lähirooka ekologisesti kestävä, mikäli sen tuotannon

Osa-alue

Argumentti tarjontaketjulle - tuottajalle

Ilmastomuutosvaikutukset

Lietelannan sijoittaminen voidaan paikallisten ilmastopäästöjen vähentämiseksi ottaa käyttöön. Todennetaan tuotteiden *hiilijalanjälkiprofiilissa*.

Orgaanisen aineksen kierrättäminen voidaan paikallisten ilmastopäästöjen vähentämiseksi ottaa käyttöön. Todennetaan tuotteiden *hiilijalanjälkiprofiilissa*

Ympäristönhoitonurmet, luonnonhoitopeltonurmet ja/tai peltojen talviaikainen kasvipeitteisyys voidaan paikallisten ilmastopäästöjen vähentämiseksi ottaa käyttöön. Todennetaan tuotekuvauksessa.

Tuotekohtainen tuotanto- ja varastotilojen käyttö ja logistiikka voidaan toteuttaa **tehokkaasti**. *Varastoinnin ja logistiikan hiilijalanjälki* todennetaan.

Energian kulutus voidaan suunnitella **ekotehokkaaksi /energiaa käyttää säästeliäästi** ja käyttää energian lähteenä uusiutuvia energiamuotoja, *uusiutuvan energian osuus kokonaisenergian käytöstä* voidaan määrittää ja ilmoittaa.

Tuotantovälineiden käyttöaste, kuljetusten täyttöaste voidaan määrittää. Todennetaan tuotekuvauksessa.

Tarkin ympäristövaikutusarvio voidaan saada määrittämällä **tuoteketjukohtainen hiilijalanjälkiprofiili**, joka ilmaisee hiilijalanjäljen muodostumisen **tuotantovaiheittain**. Tämän perusteella voidaan suunnitella tarvittavat parantamistoimenpiteet ja niiden toteutus. Tulos voidaan kuvata *hiilijalanjälkilukuna* tai *-profiilina* ja täydentää *kehittämistoimenpiteiden* kuvauksella.

ilmastovaikutukset ovat mahdollisimman pienet

Argumentti kysyntäketjulle - kuluttajalle	Osa-alue
Paikallisen lihan kulutuksen seurauksena ei synny paikallisia hajuhaittoja eikä kohtuuttomia ilmastopäästöjä , jos lietelannan käyttö on teknisesti hyvin toteutettu. Todennetaan tuotteiden hiilijalanjälkiprofiilissa .	Ilmastonmuutosvaikutukset
Paikallisten tuotteiden hyödyntäminen edistää orgaanisen aineksen kierrätystä ja kantaa siinä muodossa vastuuta paikallisesta ilmastokuormituksen vähentämisestä . Todennetaan tuotteiden hiilijalanjälkiprofiilissa .	
Paikallisten tuotteiden hyödyntäminen on osa toimintaketjua, joka ottaa kasvupelteisyyden avulla vastuuta paikallisten ilmastopäästöjen vähentämisestä nurmia ja kasvipeitteisyyttä ylläpitämällä . Todentuu tuotekuvauksessa.	
Lähituotteiden varastoinnin ja logistiikan hiilijalanjälki tiedetään ja se on hyväksyttävällä tasolla .	
Lähituotteiden uusiutuvan energian käyttösuhde tiedetään ja se on hyväksyttävällä tasolla tai suhteellisesti parempi kuin vaihtoehtoisten alueen ulkopuolelta tulevien tuotteiden , joita on käytetty vertailukohteena. Todennetaan uusiutuvan energian käyttösuhteena .	
Tuotantovälineiden käyttö on läpinäkyvä ja kuljetusten toteutustapa tiedetään ja se on hyväksyttävällä tasolla. Todennetaan tuotekuvauksessa.	
Tuotekohtainen hiilijalanjälki on määritetty ja se on hyväksyttävällä tasolla tai suhteellisesti parempi kuin vaihtoehtoisten alueen ulkopuolelta tulevien tuotteiden , joita on käytetty vertailukohteena.	

Lähiruoan sosioekonomisen kestävyuden osa-alueet

Lähiruoka on sosiaalisesti ja taloudellisesti kestävä, jos

- sen tuotanto tukee **paikallista huoltovarmuutta**
- sen tuotanto hyödyntää innovatiivisesti paikallisia **sosiaalisia ja taloudellisia verkostoja**, ja todennettavasti luo alueellista sosiaalista pääomaa
- sen tuotannon **yritystoiminta** on innovatiivista **paikallisuutta** ja sen **taloudellisia, sosiaalisia, kulttuurisia** ja ekologisia **reunaehtoja ja mahdollisuuksia** korostavaa
- sen tuotannon monipuolinen osaamislähtöinen **työllistävä** vaikutus on todennettu
- sen tuotanto tukee innovatiivisella tavalla **työhyvinvointia** ja on tässä **läpinäkyvää ja jäljitettävää**
- sen tuotanto hyödyntää paikallista **kulttuuria** ja on todennettavasti osa paikallista hyvinvointipalvelukulttuuria
- sen tuotanto tukee **eläinten hyvinvointia** läpinäkyvällä jäljitettävällä tavalla
- sen tuotannon **lyhyet ketjut** ovat paikallista toimijaverkostoa hyödyntäen kustannustehokkaasti suunniteltuja ja toteutettuja sekä jäljitettäviä

Kuva: Jyri Kiuru, Pro Ruokakulttuuri -kehittämishanke

Kuva: Jyri Kiuru, Pro Ruokakulttuuri -kehittämishanke

6/2014